

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 15 czerwca 2020 r. Sąd Rejonowy w Brzezinach w sprawie o sygn. akt I C 821/19 z powództwa D. P. przeciwko B. (...) Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu z siedzibą w G., o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności:

1. pozbawił wykonalności w całości tytuł wykonawczy – nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany przez Sąd Rejonowy w Brzezinach pod sygnaturą akt I Nc 382/09 w dniu 17 czerwca 2009 r.,
2. nie obciążył stron kosztami sądowymi od uiszczenia których powód był zwolniony.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył pozwany Fundusz, zaskarżając wydany wyrok w części, tj. w zakresie punktu 1..

Skarżący zarzucił wydanemu orzeczeniu:

1. naruszenie prawa procesowego:

a. art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. polegające na błędnym uznaniu przez Sąd, że strona pozwana nie ustosunkowała się do twierdzeń powoda, podczas gdy pozwany w odpowiedzi na pozew wskazał, iż podniesione przez stronę powodową zarzuty nie spełniają warunków przewidzianych w art. 840 § 1 k.p.c.;

b. 232 k.p.c. poprzez naruszenie zasady kontrydiktoryjności i przeprowadzeniu postępowania dowodowego w niepełnym zakresie, tym samym wydania orzeczenia na korzyść powoda, podczas gdy materiał dowodowy niniejszej sprawy jednoznacznie wskazuje, iż powództwo nie powinno zostać uwzględnione w całości;

c. art. 241 k.p.c. polegające na jego niezastosowaniu i braku przeprowadzenia uzupełniającego postępowania dowodowego podczas, gdy Sąd w uzasadnieniu wyroku przyznał, iż w celu wyjaśnienia wątpliwości koniecznym jest przeprowadzenie takiego postępowania;

d. art. 230 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i błędne uznanie, iż skoro pozwany nie zaskarżył postanowienia z dnia 31.10.2019 r. o zabezpieczeniu powództwa, to zasadne jest domniemanie, nie przyznał tej okoliczności za fakt niewymagający potwierdzenia w sytuacji gdy oczywiste jest, iż w przypadku prowadzonego w stosunku do Dłużnika postępowania egzekucyjnego nastąpiły obiektywne okoliczności przerywające bieg terminu przedawnienia należności głównej i odsetek za opóźnienie zgodnie z dyspozycją zawartą w art. 123 k.c.,

e. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodów z przekroczeniem granic swobodnej ich oceny, a także niedostateczne wyjaśnienie istotnych okoliczności sprawy, i w konsekwencji uznanie, iż tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty wydany przez Sąd Rejonowy w Brzezinach z dnia 17.06.2009 r., zaopatrzony w klauzulę wykonalności z dnia 14.07.2009 r. jest w całości przedawniony, podczas gdy z prawidłowo dokonanego analizy przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego z urzędu wynika, iż bieg terminu przedawnienia został przerwany w drodze czynności egzekucyjnych;

f. art. 840 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie w sytuacji, gdy nie zostały spełnione przesłanki do pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w całości, podczas gdy Sąd a quo w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy powództwo uwzględnił w całości,

2. naruszenie prawa materialnego tj. art. 123 § 1 pkt 2 k.c. poprzez błędne przyjęcie, że w sprawie nie doszło do przerwania biegu przedawnienia, podczas gdy doszło do skutecznego przerwania biegu przedawnienia i to trzykrotnie,

3. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na nieprawidłowym ustaleniu, że brak było czynności przerywających bieg terminu przedawnienia, które doprowadziły do uwzględnienia powództwa w całości pomimo braku zarzutu w tym zakresie. Podczas gdy biorąc pod uwagę trzykrotnie przerwanie biegu terminu przedawnienia zgodnie z dyspozycją zawartą w art. 123 § 1 pkt. 1 k.c. pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Brzezinach z dnia 17.06.2009 r., z dnia 17.06.2009 r., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 14.07.2009 r. winno zostać orzeczone w zakresie zasądzonych ww. nakazem zapłaty odsetek ustawowych od dnia 05.06.2009 r. do dnia 26.09.2014 r.

W związku z tak postawionymi zarzutami skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Brzezinach z dnia 17.06.2009 r., o sygn. akt I Nc 382/09, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 14.07.2009 r. w zakresie zasądzonych ww. nakazem zapłaty odsetek ustawowych od dnia 05.06.2009 r. do dnia 26.09.2014 r. oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wg norm prawem przepisanych za II instancję. Ewentualnie zaś pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji i pozostawienie temu sądowi orzeczenia o kosztach postępowania za II instancję.

Ponadto apelujący wniósł o przeprowadzenie w trybie art. 381 k.p.c. dowodu z:

1. kopii nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Brzezinach, I Wydział Cywilny z dnia 17.06.2009 r., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 14-07-2009 r., w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I Nc 382/09 – na okoliczność wykazania przerwania biegu terminu przedawnienia,
2. kopii postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi Widzewa- P. P. (1), z dnia 17.06.2010 r. KM 295/09 o umorzeniu postępowania egzekucyjnego wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji – na okoliczność wykazania przerwania biegu terminu przedawnienia;
3. kopii wniosku o wszczęcie i przeprowadzenie postępowania egzekucyjnego z dnia 11.08.2017 r. – na okoliczność wykazania przerwania biegu terminu przedawnienia,
4. poświadczonego za zgodność z oryginałem postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi Widzewa P. P. (2), z dnia 12.06.2019 r., KM 14342/17 w przedmiocie przekazania sprawy właściwemu Komornikowi, tj. Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w Brzezinach A. J. (sprawa została zadekretowana pod KM 141/20) – na okoliczność wykazania, iż niniejsze postępowanie prowadzone jest aktualnie przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Brzezinach A. J..

Jednocześnie pozwany wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego A. J. przy Sądzie Rejonowym w Brzezinach (sygn. akt KM 141/20) w szczególności o przeprowadzenie dowodu tytułu wykonawczego, tj. nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Brzezinach, I Wydział Cywilny z dnia 17.06.2009 r., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 14.07.2009 r., w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I Nc 382/09 na okoliczność bezskuteczności prowadzonej przeciwko powodowi egzekucji w sprawie prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi P. P. (1), KM 295/09, umorzonej w dniu 17.06. 2010 r. i wykazania, iż tytuł wykonawczy w niniejszej sprawie nie jest przedawniony.

Ponadto pozwany podkreślił, iż potrzeba przedłożenia przedmiotowych dokumentów powstała dopiero na obecnym etapie postępowania, a jego przeprowadzenie ma znaczenie kluczowe, biorąc pod uwagę motywy jakimi kierował się Sąd I instancji uwzględniając powództwo w całości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna i skutkowałą uchycieniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia, w tym również rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

W ocenie Sądu Okręgowego zaskarżone orzeczenie nie poddaje się weryfikacji w toku instancji. Zapadłe rozstrzygnięcie nie może się ostać w obrocie prawnym, dlatego że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy.

Pojęcie "istoty sprawy", o którym mowa w art. 386 § 4 k.p.c., dotyczy jej aspektu materialno-prawnego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że do nie rozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie Sądu I instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy. W szczególności chodzi zaś tutaj o różnego rodzaju zaniedbania, które w ogólnym rozrachunku polegają na zaniechaniu zbadania materialnej podstawy żądania albo pominięciu merytorycznych zarzutów stron przy jednoczesnym bezpodstawnym przyjęciu, że istnieje przesłanka materialno-prawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (por. wyrok SN z dnia 9 stycznia 1936 r., C 1839/36, Zb. Orz. 1936, poz. 315; postanowienia SN z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, opubl. OSNC Nr 1/1999 poz. 22; z dnia 15 lipca 1998 r., II CKN 838/97, opubl. baza prawna LEX Nr 50750; z dnia 3 lutego 1999 r., III CKN 151/98, opubl. baza prawna LEX Nr 519260 oraz wyroki SN z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, opubl. OSP Nr 3/2003 poz. 36; z dnia 21 października 2005 r., III CK 161/05, opubl. baza prawna LEX Nr 178635.; z dnia 12 listopada 2007 r., I PK 140/07, opubl. OSNP Nr 1-2/2009 poz. 2 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 grudnia 2007 r., I ACa 209/06, opubl. baza prawna LEX nr 516551 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 8 listopada 2012 r. sygn. I ACa 486/12). Inaczej mówiąc "nierozpoznanie istoty sprawy" oznacza uchybienie procesowe sądu I instancji polegające na całkowitym zaniechaniu wyjaśnienia istoty lub treści spornego stosunku prawnego, przez co rozumie się nie wniknięcie w podstawę merytoryczną dochodzonego roszczenia, a w konsekwencji pominięcie tej podstawy przy rozstrzyganiu sprawy. Oceny, czy Sąd I instancji rozpoznał istotę sprawy, dokonuje się zaś na podstawie analizy żądań pozwu, stanowisk stron i przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia.

Przekładając powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że Sąd Rejonowy, wydając zaskarżone rozstrzygnięcie, w ogóle nie przeprowadził postępowania dowodowego w sprawie dotyczącego sprawdzenia tego, czy w sprawie istotnie doszło do przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym, którego pozbawienia wykonalności domagał się powód. Sąd I instancji w treści sporządzonego uzasadnienia dokonał całkowicie dowolnych rozważań dotyczących tego, czy do przedawnienia mogło dojść z uwagi na czas w jakim został wydany tytuł wykonawczy, tj. przeszło 10 lat. Sąd Rejonowy zdaje się całkowicie zapomnieć, że data wydania tytułu wykonawczego, który w niniejszej sprawie stanowi nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym nie jest żadnym wyznacznikiem tego, czy do przedawnienia doszło, czy też nie.

W tym miejscu należy przypomnieć, że bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju, albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia lub zabezpieczenia. (art. 123 § 1 k.c.).

Najbardziej charakterystyczną czynnością wierzyciela zmierzającą do zaspokojenia roszczenia jest wniosek o wszczęcie egzekucji, który składa się organowi egzekucyjnemu - komornikowi lub sądowi rejonowemu (art. 796 k.p.c.). Taka czynność jest niewątpliwie czynnością podjętą przed organem powołanym do egzekwowania roszczeń oraz bezpośrednio w celu zaspokojenia roszczenia wierzyciela (tak SN w wyroku z 30 lipca 2003 r., II CKN 363/01, opubl. baza prawna LEX Nr 82280 oraz w wyroku z dnia 10 listopada 2003 r., II CK 113/02, opubl. OSP Nr 11/2004 poz. 141, z glosą aprobującą M. Mulińskiego). Powyższe stwierdzenie znajduje w pełni zastosowanie w okolicznościach przedmiotowej sprawy, co całkowicie pominął Sąd Rejonowy. Zgodnie zaś z dyspozycją art. 124 § 1 i 2 k.c. po każdym przerwaniu biegu przedawnienia biegnie ono na nowo, z tym, że w razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowania nie zostanie zakończone.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że zaskarżone postanowienie nie może się ostać, ponieważ de facto Sąd Rejonowy w ogóle nie przeprowadził postępowania dowodowego w sprawie oraz nie poczynił miarodajnych ustaleń pozwalających ocenić, czy w przedmiotowej sprawie istotnie doszło do przedawnienia roszczenia objętego tytułem egzekucyjnym. Tego typu działanie Sądu I instancji należy uznać za niedopuszczalne, albowiem jego obowiązkiem jest dążenie do wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności w sprawie. Sąd Rejonowy powinien zażądać załączenia do akt sprawy właściwych akt postępowania egzekucyjnego, które były wszczynane z inicjatywy apelującego lub jego poprzedników prawnych oraz szczegółowo przeanalizować kiedy doszło do skutecznego przerwania biegu przedawnienia oraz w jakim okresie czasu przedawnienie nie biegło.

Reasumując Sąd Okręgowy uznał, że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy, zaś stwierdzone uchybienie skutkowało koniecznością wydania orzeczenia kasatoryjnego w oparciu o art. 386 § 4 k.p.c. i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, celem ponownej oceny wniesionego powództwa, po uprzednim przeprowadzeniu postępowania dowodowego celem dokonania rzetelnej oceny, czy w sprawie rzeczywiście doszło do przedawnienia całego roszczenia objętego tytułem wykonawczym w postaci nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy w Brzezinach w dniu 17 czerwca 2009 r. w sprawie I Ns 382/09.

Przy ponownym rozpoznawaniu sprawy Sąd Rejonowy rozstrzygnie również ponownie o całości kosztów zarówno postępowania pierwszoinstancyjnego, jak i – z mocy art. 108 § 2 k.p.c. – postępowania przed Sądem odwoławczym.